

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Dan Croitoru.

Ryū Murakami, *Shikusuti Nain*

Copyright © 1987, Ryū Murakami
All rights reserved

© 2022 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © saroutlander/Depositphotos.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,

sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

MURAKAMI, RYŪ

69 / Ryū Murakami; trad. din lb. japoneză și note de Iolanda Prodan. –
Iași: Polirom, 2022

ISBN: 978-973-46-8980-4

I. Prodan, Iolanda (trad.; note)

821.521

Printed in ROMANIA

Ryū Murakami

69

Traducere din limba japoneză
și note de Iolanda Prodan

POLIROM
2022

Cuprins

Arthur Rimbaud	7
Iron Butterfly.....	24
Lady Jane	43
Daniel Cohn-Bendit.....	60
Claudia Cardinale.....	77
Imaginația la putere.....	93
Just like a woman	108
Alain Delon	121
Lyndon Johnson.....	134
Cheap Thrills.....	148
Non ho l'età	161
Wes Montgomery.....	175
Led Zeppelin	190
April come she will	204
Velvet Underground.....	217
It's a beautiful day.....	229

Arthur Rimbaud

O mie nouă sute șaizeci și nouă. Anul în care examenul de admitere la Universitatea Tokyo a fost anulat¹, în care The Beatles au lansat *The White Album*, *Yellow Submarine* și *Abbey Road*, iar cei de la The Rolling Stones au scos cel mai tare single al lor, *Honky Tonk Women*, în care tinerii cu plete, cărora li se spunea hipioți, scandau pentru dragoste și pace. La Paris, De Gaulle demisionase, războiul din Vietnam era în plină desfășurare, iar fetele de liceu nu foloseau tampoane, ci cârpe din bumbac.

Cam așa a fost 1969, când am trecut în anul al treilea de liceu². Într-un orașel din extremitatea vestică

-
1. Din cauza așa-numitelor *Revolte de la Todai*. Protestele studenților de la Universitatea Tokyo au izbucnit în 1968, pe fondul opoziției față de refuzul autorităților nipone de a reforma sistemul de învățământ medical. Demonstrațiile antisistem au atins apogeul în 1969, ducând, printre altele, la anularea examenului de admitere.
 2. Ultimul an de liceu în sistemul de învățământ japonez.

a insulei Kyushu¹, ce găzduia o bază militară americană, frecventam un liceu special care pregătea elevi pentru admiterea la facultate. Eram la profilul real, prin urmare nu aveam decât șapte colege în clasă. Mai bine șapte decât nici una – știu ce zic, de vreme ce în primii doi ani de liceu am fost doar băieți în clasă –, dar adevărul e că majoritatea fetelor care învățau la real erau urâte și șleampete. Cu părere de rău o spun, dar cinci din cele șapte erau urâte foc. Yuko Mochizuki, una din cele două care nu intrau în grupul pocitelor, semăna cu o păpușă Kewpie, dar mintea drăgălașei Kewpie nu stătea decât la tabelele cu formule matematice și la listele cu conjugarea verbelor neregulate din limba engleză, prinse între copertile roșii ale unui memorator publicat de editura pedagogică Obunsha. Taică-su avea un atelier de tâmplărie, iar noi, băieții, am răspândit zvonul că păsărica ei era făcută din lemn de esență tare.

Cealaltă, de o frumusețe răpitoare, purta același nume cu lidera Armatei Roșii Unite, cea care avea să șocheze lumea întreagă trei ani mai târziu². Însă, spre

1. Una din cele cinci insule principale ale Arhipelagului nipon, situată în partea sudică.
2. Între 1971 și 1972, Nagata Hiroko (1945-2011) a comandat epurarea mai multor membri ai Armatei Roșii Unite, acuzându-i de trădarea idealurilor revoluționare comuniste.

deosebire de tiza ei, Hiroko a noastră nu suferea de gușă exoftalmică.

Un coleg de clasă avusese norocul să învețe să cânte la orga electronică împreună cu Hiroko, pe când frecventau amândoi aceeași grădiniță. Fericitul era posesorul unui nume straniu de simplu, Tadashi Yamada, scris doar din trei ideograme pe care le învățasem în clasa întâi la școala primară: *munte, câmp cu orez, drept*. Elev strălucit, avea ambiția să urmeze medicina la o universitate de stat. Pe deasupra, era atât de chipeș, încât numele său ajunsese și pe buzele fetelor din alte școli. Însă frumusețea lui, nici pe departe răvășitoare, nu avea acel ceva care să-l scoată din tiparele banalului estetic. De vină era și mediul în care crescuse. Yamada nu venise pe lume în buricul vreunei metropole, ci într-un orașel minier. Dacă noi, ceilalți băieți, vorbeam într-un dialect simplu, puștiul folosea unul literalmente greoi și necioplit, pe care-l auzeai doar în zonele miniere. Săracul! Dacă ar fi avut șansa să studieze la un gimnaziu din oraș, ar fi învățat să cânte la chitară și să conducă un scuter, ar fi știut mai multe despre muzica rock. Când ar fi intrat într-o cafenea s-ar fi priceput cum să comande o cafea cu gheață, nu un bol de orez cu curry, ar fi știut și el cum să tragă dintr-un cui, obicei care făcea furori pe străzile dosnice și cu care puteai ademni fetele rele din liceu, gata să facă orice pentru un fum.

Dar faptul că nu era vreun rafinat, nu schimba realitatea: Yamada era al naibii de chipeș și, pentru că semăna puțin cu cântărețul francez Adamo, ajunsese să-l strigăm Adama.

Eu mă numesc Kensuke Yazaki. Toți mă strigau Kensuke sau Ken, Ken-chan, Ken-yan sau Ken-bo, ba chiar și Ken-Ken, însă îmi rugasem amicii să-mi spună simplu, Ken, și asta fiindcă eram un mare fan al benzilor desenate **Ken, copilul-lup**.

Era primăvara lui 1969 și tocmai încheiasem cu note execrabile prima serie de teste scrise din anul al treilea de liceu. Aș fi putut invoca o groază de motive pentru prăbușirea într-un ritm dramatic a notelor încă din primul an: părinții mei divorțaseră, fratele meu mai mic își curmase zilele din senin, scrierile lui Nietzsche mă făcuseră să îmbrățișez nihilismul, bunică-mea maternă suferea de o boală incurabilă. Toate astea erau însă niște minciuni sfruntate. Adevărul era de fapt unul singur: uram visceral să învăț.

Trebuie să spun și că la vremea aceea era la modă și cumva la îndemână să-i etichetezi pe tocilarii care se pregăteau pentru admiterea la facultate ca **lacheii ai capitaliștilor**. Asociația Comitetelor Studentești Revoluționare¹ începuse să-și piardă din influență, dar

1. Influențată de nihilism și existențialism, cu o platformă ideologică anticapitalistă, Asociația care a reunit toate

chiar și așa reușise să oprească examenele de admitere la Universitatea Tokyo.

În naivitatea noastră, speram că urma să se schimbe ceva și că nu mersul la facultate avea să ne ajute să ne adaptăm, ci fumatul unui joint, atitudine mai potrivită cu noile vremuri.

În clasă, Adama stătea în banca din spatele meu. De fiecare dată când profesorul ne cerea să strângem testele începând cu cei din ultima bancă, profitam și aruncam un ochi pe foile lui doar ca să descopăr că numărul întrebărilor la care răspunsese era de trei ori mai mare decât cele la care răspunsesem eu. În ziua în care am terminat examenele scrise, hotărât să trag chiulul de la meditațiile cu pedagogul și corvoada curățeniei în clasă, l-am agățat pe Adama, sperând că nu mă va lăsa singur.

— Hei, Adama! Ai auzit de Cream?

— Cream? *Cream* ca în *ice cream*?

— Nu, idiotule! Cream e numele unei trupe din Anglia! Nu-i știi?

— Habar n-am...

— Frate, ești în urmă rău de tot! Ești o cauză pierdută!

— Cine? Eu? De ce?

— Las-o așa cum a căzut! Auzi, dar știi măcar cine a fost Rimbaud?

comitetele studentești revoluționare (*Zenkyōtō*) a jucat un rol crucial în protestele din anii 1968 și 1969.

- Cine-s ăștia? Tot rockeri?
— Cretinule! Ți-a fost poet! Ține, ia și citește!

I-am arătat un volum cu **poeziile lui Rimbaud**. Mi-ar fi făcut un mare bine dacă m-ar fi trimis la plimbare cu un brutal „Nu-mi trebuie! Nu mă interesează!“, însă Adama al meu s-a pus pe citit și nu oricum, ci cu voce tare. Dacă stau bine și mă gândesc, acela a fost momentul de cotitură în destinul său.

Regăsită-i, iată!
Ce? – Eternitatea.
E marea, plecată
Cu soarele-odată.¹

O jumătate de oră mai târziu, stăteam amândoi cu mâțele chiorăind de foame în fața unei cuști cu giboni de la grădina zoologică municipală. Eram departe de liceu, chiulisem de bunăvoie de la activitățile obișnuite de după teste – meditațiile și curățenia în clasă – și sărisem de nevoie peste masa de prânz. Cum orașelul minier în care crescuse era prea departe de școală ca să poată face naveta, Adama stătea în gazdă în oraș la o pensiune a cărei proprietară se îngrijea să-i pregătească în fiecare zi caserola cu gustarea de la prânz.

1. Arthur Rimbaud, *Integrala poetică*, trad. rom. de Petre Solomon, Editura Eminescu, București, p. 130.

Eu nu aveam niciodată la mine un pachetel cu mâncare. În schimb, maică-mea îmi dădea 150 de yeni. Dacă suma derizorie vă șochează, dați vina pe inflația din ultimii cincisprezece ani. Familia mea nu era nici pe departe una săracă, iar în 1969, 150 de yeni erau bani mulți. Copiii din familiile mai sărace decât a mea reușeau cu greu să fenteze subnutriția, trăind cu numai 50 de yeni pe zi, din care cumpărau o cutie cu lapte de 20 de yeni, o chiflă umplută cu pastă de fasole dulce la 10 yeni și una umplută cu sos de curry la 20 de yeni.

Cu 150 de yeni primiți de la maică-mea, eu mi-aș fi putut lua un bol de supă cu tăiței, lapte, două chifle, una cu aromă de pepene galben și una cu sos de curry, plus o gogoasă cu gem. Renunțam la lapte, mulțumindu-mă doar cu o chiflă cu sos picant de curry. Puneam banii rămași deoparte, ca să-mi cumpăr cărți de Sartre, Genet, Céline, Camus, Bataille, Anatole France și Kenzaburo Oe. Pe naiba! Era lista mea lungă de baliverne sub care ascundeam adevăratul motiv pentru care aveam nevoie de bani – ca să pot intra în cafenelele și discotecile unde puteam agăța puicuțele ușuratică de la Colegiul de fete Junwa, o școală privată unde **procentul de zeite ale frumuseții** trecea lejer de douăzeci la sută.

În orașul nostru erau două licee speciale pentru admiterea la facultate, finanțate de prefectură – Liceul de nord și Liceul de sud –, un liceu industrial care funcționa tot pe banii prefecturii, unul comercial susținut din

bugetul municipalității, trei licee private de fete și unul teoretic, tot privat. Într-un oraș mic ca al meu, liceul teoretic privat era cuibușorul care adăpostea elevi mediocri din toată prefectura.

Liceul de nord, la care învățam și eu, se mândrea cu **numărul cel mai mare de elevi care reușeau la examenul de admitere la facultate**, depășindu-l pe cel al elevilor de la Liceul de sud. Cei de la Industrial aveau cea mai tare echipă de baseball, Liceul comercial colcăia de fete urâte, în timp ce Colegiul privat catolic Junwa, la care uniforma nu era obligatorie, ne oferea, nu se știe de ce, un procent generos de bunăciuni.

Toți știam că masturbarea cu lămpile din vechile aparate de radio era ultima modă printre fetele de la Colegiul privat Yamate. Se zvonea că nu puține rămăseseră cu cicatrici pe viață după un lanț de accidente în care lămpile au explodat în timpul acțiunii. Fetele de la Colegiul privat Koka erau atât de acre și deprimante, încât rareori ajungeau să fie subiectul unei șuete între băieți. Cât despre fetele și băieții de la Liceul teoretic Asahi, se zvonea că erau atât de tâmpi, încât, atunci când dădeau din cap, puteai auzi zgomotul sec al unui bob de mazăre rostogolindu-se într-o conservă goală.

Să fii elev la Liceul de nord însemna să te bucuri de un anumit standard ce venea la pachet cu un șir lung de privilegii: să ai ca prietenă o colegă de liceu, membră a cercului de teatru în limba engleză; să ai două iubite de la Colegiul catolic Junwa – una oficială

și decentă, din grupul celor care purtau uniformă, și o alta, pe post de amantă de budoar, din grupul celor care mergeau pe stradă în civil; să reușești să le convingi pe fetele de la Yamate să-ți arate cicatricile lăsate de buclucașele lămpi de radio și să le storci de bani pe acriturile de la Koka și Asahi.

E inutil să mai spun că nici în acele vremuri – și nici în ziua de azi – nu-ți pica nimic din cer, nu mergea totul ca uns. Lăsând la o parte chestiunea standardului băieților de la Liceul de nord, adevărata piatră de încercare era să găsești o puicuță gata să-și dea chiloțeei jos de bună voie ca să i-o tragi rapid. Aceasta era rațiunea pentru care, în ciuda impresionantei sume de 150 de yeni, mă chinuiam să supraviețuiesc doar cu o chiflă umplută cu sos de curry.

— Frate, mă duc să-mi cumpăr ceva de mâncare, i-am spus lui Adama în fața cuștii cu giboni, cu ochii lipiți de caserola lui cu mâncare.

— Facem jumi-juma! Hai să mâncăm împreună!

Adama deschise caserola în care puține garnituri țineau companie orezului fiert, luă o jumătate din cantitate, o puse pe capacul caserolei și mi-l întinse. Atât de serios era, încât, de nu l-aș fi corupt, ar fi fost la meditații sau ar fi șters geamurile în clasă.

Cum tot el îmi plătise biletul de autobuz de la școală până la grădina zoologică, m-aș fi simțit cu conștiința încărcată dacă aș fi acceptat jumătate din mâncarea lui, așa că l-am refuzat politicos. Pe naiba! În cele trei